

Hva skal du lese?

Og hva kan du tilby en som oppsøker stedet du bor eller kommer fra?

Les hva medlemmer av NTFs redaksjonskomité foreslår av lesestoff i sommer. Og hva de vil vise deg i sine respektive hjemtrakter.

Vi har vært landet rundt flere ganger de siste årene, og videreformidlet tips fra sentrale tillitsvalgte i NTF, og andre i sentrale posisjoner i tannhelsenorge.

I år har vi spurt medlemmene av NTFs redaksjonskomité om hva de vil anbefale Tidendes lesere å lese, og om de har noe de har lyst til å vise en turist som kommer til deres hjemsted.

Jon E. Dahl, leder av redaksjonskomiteen

Lesetips

Jeg liker best å lese krimbøker, må være ærlig på det. Er for så vidt alltesende innen den sjangeren, men har jo favoritter som Jo Nesbø, Jørn Lier Horst, Hennig Mankell og Liza Marklund.

Nå er jeg kommet over tre bøker av Mick Herron om MI5, Storbritannias sikkerhetstjeneste. Men egentlig handler ikke bøkene om MI5, men om de agentene som har tabbet seg ut og blitt omplassert til et sted som kalles Slough House. Forfatteren vil ha oss til å tro at navnet Slough er hentet fra en by utenfor London, men *slough* betegner også en tilstand karakterisert av mangel på progresjon eller aktivitet. Og det er nettopp det omverdenen, og da spesielt operative MI5 agenter, skal forbinde med de som blir tvangsplassert dit. Disse utfører tilsynelatende meningsløse arbeidsoppgaver gitt av sjefen der, en Jackson Lamb, som ingen liker. Han er kjederøykende, tjukk og uflihd. Ingen i Slough House tør spørre de andre om

hvilken tabbe de har gjort for å havne der. Dermed får de et ganske upersonlig forhold til hverandre. Eneste unntaket er Ho, en mann som ikke liker noen, men som alle anstrenger seg for å like fordi de trenger hans hjelp. Ho er et datageni som ingen brannmur eller sterke passord kan stoppe. Han kan trenge seg inn i hvilket som helst nettverk, PC eller smarttelefon og hente ut eller plassere inn informasjon. Med dette bakteppet skulle man tro bøkene var lite spennende. Men så viser det seg at Jacksom Lamb er en genial spion og Slough House løser oppgaver som MI5 ikke tør ta i. Jeg har lest første bok, *Sløve hester*. Tittelen passer jo til innledningen på boken, men ikke på resten. Jeg gleder med til å ta fatt på *Døde løver* og *Ekte tigere*.

Turtips

Da jeg var seks år flyttet familien til Oslo. Men jeg velger å kalle meg Oslo-gutt likevel. Har du noen gang vært midt i Oslo? Tenker du på Karl Johan eller Aker brygge, så er det feil. Oslos geografiske midtpunkt befinner seg i Osloomarka ved Ankerveien nær Nedre Blanksjø, et lite stykke nordøst for Sognsvann. Dronning Sonja hadde ideen om å finne Oslos geografiske midtpunkt, og Statens kartverk fant fram til det eksakte sentrum. Stedet er markert med et kunstverk laget av billedkunstneren Jon Gundersen. Formen på kunstverket symboliserer utstrekningen på Oslo. Du kan komme til Oslos midtpunkt fra Sognsvann eller Hammern, både til fots og med sykkel. Eller du kan finne en sti fra Låkeberget i Maridalen. På vestsiden av Nedre Blanksjø er

de fineste teltplassene som er velegnet for overnattingsturer med barn. Vannet ligger i det vernede friluftsområdet Godbekken. Karakteristisk for området er mye gammel skog, 130 år gamle graner og en furu fra cirka år 1800. Den står på en liten øy i Gobekktjernet. I tillegg finnes tallrike stier på kryss og tvers, og finner du den riktige stien treffer du på en annen perle, Øvre Blanksjø. Alt midt i Oslo. (Kilde: Oslo byleksikon. <https://www.oslobyleksikon.no/>).

Kongepuddelen Ludo (5 måneder) studerer kunstverket «Ta på Oslos balansepunkt» plassert på Oslos geografiske midtpunkt. Det viser omrisset av Oslo utført i nordmarkitt med geografisk midtpunkt i groruditt. Nordmarkitt er steinsort fra Nordmarka, mens groruditt finnes i Lillomarka – og er veldig sjelden.

Anne Rønneberg

Lesetips

Jeg er glad i å lese, og i feriene er det godt å ha noen «feelgood»-bøker som gir avslapping. Året vi har lagt bak oss har vært krevende, med øvelser vi ikke har erfaring i, så jeg ser virkelig frem til gode, rolige sommerdager med mye bruk av naturen og en god bok – helt fri for virale problemstillinger! Først, for «å telle ned», vil jeg anbefale *Fortell meg hvem du er* av Julia Navarro. Det ser ut til at utenlandsreiser foreløpig er satt på vent, men boken tar deg med til mange steder på en spennende, dramatisk, historisk, gruffull, men varm reise. Mulig er den kun å få tak i på dansk, spansk eller engelsk, uansett verdt det!

Videre har jeg fått en bok jeg ikke har hatt tid til å lese, men jeg gleder meg til å ta fatt på Tara Westovers *Noe tapt og noe vunnet*.

Ellers hadde jeg stor glede av å lese den snart 140 år gamle reiseskildringen, skrevet av to engelske gentlemen som på en humoristisk, selvironisk måte beskriver en jakt- og fiskeekspedisjon til Jotunheimen i 1880. Boken, med tittelen *TRE I NORGE ved to av dem*, er ført i pennen av J.A. Lees og W.J. Clutterbick og er en abolutt klassiker!

Til slutt, for å ta oss over på mitt reisetips denne sommeren, kan jeg anbefale boken «Sarabråten – godset i skogen» av Even Saugstad. Her beskrives, både med tekst og gamle bilder, hvordan kongelige, kjente kunstnere som Bjørnson, Ibsen, Vinje, Asbjørnsen og Moe samt forretningsfolk ble invitert inn til Thomas J. Heftyes «gods i skogen» gjennom siste halvdel av 1800-tallet. Sarabråten ligger i Østmarka. Det er artig å lese hvordan Oslomarka, her Østmarka, har vært sentral for så mange kjente personer. Det gikk til og med en liten hjulbåt som fraktet disse prominente gjestene over Nøklevann. For den interesserte kan en modell av båten «Sara» ses i Bøler kirke, som i seg selv er verdt et besøk.

Reisetips

Som beskrevet i avsnittet over ser det ikke ut til å bli noen etterlengtet utenlandsreise til varme strøk i år heller, men heldigvis er jeg så heldig å bo inntil Østmarka, som er endel av Osloområdet. Jeg har mange gode ferieminner- og steder i Norge, men nå vil jeg følge Tidendes redaksjon bokstavelig, og beskrive fra hjemlige nærområder. Østmarka er en helt spesiell mark hvor du kan gå i timer og dager, utforske lokal kultur og nasjonal historie, ruinene på Sarabråten, perler av bade- og fiskevann, kløfter populære for klatring, topper hvor du kan se milevis av gårde, Djevelens prekestol, «golfballen» på Haukåsen, gjengrodde stier og husmannsplasser, urskog, naturreservat og mulig en kommende nasjonalpark!

Skal du til Oslo i ferien, ta T-banen til Bøler eller Skullerud og gå innover. Det er godt skiltet – både til lands- og til vanns, og du kan få noen helt unike naturopplevelser ved å ta av fra skogsveiene. Ta med fiskestang, underlag og hengekøye. Ta en pause ved en av sportstuene og kos deg med kortreist mat. Er du på besøk i Oslo er det en sportsbutikk 100 m fra Skullerud T-banestasjon som leier ut turutstyr.

Foto: Privat

Kommer du via Bøler vil jeg anbefale en tur innom Bøler kirke. Den sto ferdig i 2011, og er et resultat av en åpen internasjonal arkitektkonkurranse i 2004, der et forslag med motto: «Punctus contra punctum» vant (Hansen/Bjørndal arkitekter AS og Trifolia Landskapsarkitekter DA). Kirken er verdt et besøk for kunst- og arkitekturinteresserte.

Designsjef ved Hadeland Glassverk, Maud Gjeruldsen Bugge, har laget glasskunst, kunstneren Thomas Hestvold har stått for utsmykningen av den 13 meter brede og 80 centimeter høye alterveggen i glass, og fotografiske verk av Bøler-kunstneren og fotografen Morten Krogvold kan ses, for å nevne noe.

På din vei videre til Østmarka, går du opp gjennom drabantbyen Bøler, som var stedet daværende statsminister Einar Gerhardsen inviterte Nikita Khrusjtsjov til i 1964. Han ville vise frem de moderne høyblokkene. Senere beskrevet av Tove Nilsen i oppvekstromanen «Skyskraperengler» og som «Tiriltoppen» i Anne-Cath. Vestlys bøker. Før du går inn i marka passerer du kunstnerboligene, Trolltun, hvor kjente kunstnere som blant andre Carl Nesjar, Inger Sitter, Fritz Rød, Anne-Cath. og Johan Vestly hadde sitt hjem og virke. Fortsatt er husene bebodd av utøvende, kjente kunstnere (trolltun.net).

Du kan også ta toget til Lillestrøm og gå gjennom marka. Da kommer du innom naturreservat og de villeste og mest øde partiene av marka, med urskog og Østmarkas høyeste topper, blant andre Ramstadslottet (394 m.o.h.) med flott utsikt. Kano kan du leie på Losby, og utforske vannveiene gjennom marka.

Så for å svare på sommerens «Kor ska vi reis?» Planlegg en annerledes Oslo-ferie, og oppdag perlene i Østmarka 😊
God sommer!

Anders Godberg

Lesetips:

Som så mange andre er jeg begynt å lytte til bøker på Storytel. Etter at vi for tre år siden flyttet til Moss har jeg nå en halv time reisevei til kontoret, og da lytter jeg blant annet til lydbøker. Lars Kepler er en forfatter jeg har hatt stor glede av å lytte til, og jeg venter nå på den siste boka *Speilmannen* som kommer til Storytel nå i juli. Ellers vil jeg også anbefale bøkene til Jørgen Jæger.

Utenom de mer typiske krimbøkene vi alle leser vil jeg ellers slå et slag for å benytte tiden til å virkelig fordype seg i et eller annet tema. Det er jo så mye vi kan lese i tillegg til faget vårt, og kunnskap er ikke tungt å bære. Det kan være en gammel hobby man hadde tidligere, et språk man vil lære, et instrument man har ønsket å beherske eller et eller annet man fatter interesse for. Ta en tur til et bibliotek i nærheten av der du bor og la deg inspirere. Mange blir overrasket over hvor hyggelig det kan være å gå og la seg inspirere mellom hyllene.

Hunden Milo, en Irish Soft Coated Wheaten Terrier. Foto: Privat

Reisetips

Her ser dere et bilde av vår nydelige Irish Soft Coated Wheaten Terrier, Milo. I Moss og omegn har det vist seg å være mange fine plasser å utforske, og man kan ta med seg sin firbente venn på mange fine turer. Jeg vil i første omgang slå et slag for Jeløy med for eksempel Alby gård, Galleri F 15 og Røed gård og Galleri. Dette er fine utgangspunkter for en turopplevelse, samtidig som man kan få servert mat og se på kunst om man ønsker det. Refsnes gods er også en nydelig perle som ligger ikke langt fra vannet, med et utsøkt kjøkken. Jeløy Radio med sin beliggenhet må heller ikke forbigås. Det er kort vei ned til vannet med bademuligheter og utsikt over fjorden.

Ønsker man ellers en fin sommeropplevelse kan man kjøre litt sør for Moss, til Larkollen, og finne nydelige badeplasser ved Lille Danmark, i en fantastisk skjærgård. Larkollen har mye annet å by på enn Larkollen camping! Støtvig hotell, for eksempel, er et staselig hotell som man bør få med seg en overnatting på.

Til slutt bør også Son nevnes. Det er en hyggelig liten plass rett nord for Moss, med et yrende båtliv om sommeren. Der finner du blant annet Son Spa, Soon golf, hyggelige butikker, restauranter, kunst og mye annet. Vel verdt et besøk.

Malin V. Jonsson (nestleder) og Kristin Klock

I redaksjonskomiteen er vi to medlemmer fra Institutt for klinisk odontologi ved Universitetet i Bergen. Ikke nok med det, vi bor begge på fjellsiden på Fløyen med under en halvtimes gange ned til jobb, og god stigning og lett forhøyet puls på vei hjem. Med bakgrunn i dette har vi definert nærområdet som noe man kan nå i løpet av 30 minutter (med frisk gange).

Vi benytter ofte muligheten vi har med å gå fra døren hjemme og rett på turstier i nærområdet. Begge ville gjerne skrive om nærområdet som tips til å se vår flotte by fra oven. Vi håper du blir inspirert av våre tips. Ikke minst håper vi at mange vil komme til Bergen i oktober da det braker løs med fysisk landsmøte, hvis alt går slik vi ønsker. Men før den tid er det sommer og ferie. Og da er spørsmålet: Hva skal vi lese i sommer?

Foto: Malin V. Jonsson.

Ny-oppussede Universitetsmuseet med Muséhagen er vel verdt et besøk. Universitetsmuseet som også huser Universitetsaulaen, er opprinnelsen til Universitetet i Bergen. Muséhagen ble grunnlagt i slutten av 1800-tallet og deler står uendret! Hagen er et must for deg som er glad i planter og blomster, eller om du bare trenger å hente pusten i nydelige omgivelser, et stenkast fra bykjernen.
Foto: Malin V. Jonsson

Lesetips fra Malin

Frem til jeg var 14 år bodde jeg i Göteborg, en by jeg fremdeles har et veldig godt øye til. En stor del av historien i boken jeg vil anbefale, er tilfeldigvis lagt til Göteborg. Kanskje var det derfor den traff meg sånn, midt i hjertet. Da jeg leste tok jeg faktisk meg selv i å tenke at det er godt boken er så tykk, for da er det enda mer å lese. *Samlade verk* (norsk: *Samlede verker*) av Lydia Sandgren er min sommeranbefaling. Den handler om kjærlighet, vennskap og en mor som forsvant. Boken gir oss glimt av en oppvekst i Göteborg på 1980-tallet og nyanser av fasene fra ungdom til voksen, til godt voksen. Om man er litt kjent i Göteborg, eller er på utkikk etter en ny svensk by å besøke om sommeren (når det igjen er mulig å dra på unødvendige reiser til Sverige) gir denne boken faktisk også litt innføring i aktuelle reisemål. Ikke minst gir boken en fantastisk leseopplevelse. Hva annet jeg selv skal lese i sommer – kjenner jeg meg selv rett blir det gjerne krim, aller helst svensk.

Jeg vil også anbefale Anne Spurklunds bok *Frisk nok!*. En fin og lettlest sommerbok som på en morsom måte introduserer immunologi og immunforsvaret.

Lesetips fra Kristin

Skjønnlitterære verk blir prioritert om sommeren, da mye faglitteratur leses i jobbsammenheng. Jeg kan anbefale boken av Lars Myttings *Svøm med dem som drukner*, en medrivende roman med språk som overbeviser og forfører. Ikke lett å legge fra seg. I disse tider hvor ansiktet er dekket av munnbind for de fleste vi møter, så kan jeg anbefale Vidar Hansens (fortalt til Siri Lill Mannes) bok *Kunsten å lese*

Så fint vær var det faktisk i Bergen den dagen vi skrev denne teksten. Bildet er fra Skansemyren, med utsikt mot sentrum, Lille Lungegårdsvann og byfjellene Løvstakken, Damsgård og Lyderhorn. Helt til høyre er Askøy, i horisonten.
Foto: Malin V. Jonsson.

Utsikt mot sør. Uriken, Isdalen og Svartediket til venstre. Midt i bildet Årstadvollen med nye Odontologen, Alrek helseklynge og Haukeland universitetssykehus. Store Lungegårdsvann ned til høyre. Nordåsvannet oppe til høyre. Orkesterplass mot vest. Sandviken og Bryggen nærmest, med Haakonshallen og Rosenkrantzårnet. Midt i bildet Nordnes med Akvariet på «pønten». Lengst ut Laksevåg, Damsgård og Askøy. Foto: Malin V. Jonsson.

kroppsspråk. Få mennesker er bevisst sitt eget kroppsspråk, og enda færre klarer å styre det. Kroppsholdninger, bevegelse, stemmebruk og ansiktsuttrykk avslører oss. Med denne boken som er lettlest og enkel kan du forstå det enda bedre og forbedre din egen kommunikasjon, som jo er så viktig for oss i en menneskebehandler profesjon.

Reisetips fra Malin og Kristin

Vi har valgt å litt grandios kalle vårt reisetips *En sløyfe gjennom essensen av Bergen*. Opplevelsen kan nytes både stykkevis og delt, men aller best som flere deler av en helhet. Husk å ta med gode sko og klær-etter-vær, så kan du nyte Bergen når som helst. En paraply på lur anbefales.

Begynn med å ta Fløibanen til toppen av Fløyen. Kjøp billett på appen, eller stå i kø (se tips under). Nedre stasjon ligger på Vetrilidsallmenningen, rett ved Nordens eldste barneskole Christi Krybbe Skoler og den eldste gaten i Bergen, Øvregaten. Velger du å stå i kø er bakeren *Godt brød* like ved, med kaffe og veldig gode skillingsboller (eller påsmurt om du glemte matpakken). Vel på Fløyens øvre stasjon er det mange muligheter.

Man bør begynne med å nyte utsikten, gjerne med en softis i hånden. Selv med lavt skydekk er det fint å se

utover sentrum og ut mot havet. Går man litt sørover kan man hilse på kasjmirgeitene i skuret rett sørvest for Fløyen Folkerestaurant. Via den store lekeplassen rett bak restauranten kan man våge seg en liten rusletur til Skomakerdiket og prøve seg på litt kanopadling. Nyoppførte *Skomakerstuen* ligger rett ved og serverer veldig gode sveler.

For den som vil gå litt lenger er det fine veier og stier oppover og bortover. Vil man få opp pulsen litt er det flere

Skomakerstuen sto klar i februar 2020. Skomakerdiket er en fin destinasjon for både voksne og barn, både som mål og stoppested. Foto: Malin V. Jonsson.

Fjellhytten. Foto: Malin V. Jonsson.

stier opp til Fjellhytten, for mange en skjult perle. Oppe ved Fjellhytten ser man bort mot Vidden og Ulriken, nye *Odontologen* og Haukeland universitetssykehus.

Vel her oppe er det fin retur til Fløyen enten via Brushytten, eller for de som vil litt lengre (og få mer storslått utsikt) anbefales ruten via Blåmannen og/eller Rundemannen. Derfra kan man også gå ned mot Svartedik- tet og Isdalen. Velger man retur via Brushytten kan man kose seg med en is eller en vaffel. Noen ganger er det vindstille så man kan sitte ute, øvrige tider er Brushytten en kjærkommen varместue.

Returen til sentrum kan man ta med Fløibanen eller kanskje heller til fots via Tippetue (mot Sandviken), via Fløysvingene (kjappeste veien ned) eller via Kamveien/ Skansemyren (best underlag om man har barnevogn og eneste veien det er lov å sykle). Ved Skansemyren idrettsplass, halvveis mellom sentrum og Fløyen er det trampoliner og lekeplass, et populært stoppested for de som reiser med barn.

Man kan også overnatte på Fløyen. Hvis man ønsker alternativ til telt eller hengekøye, er barnefamilie og ute i god tid kan man låne *TubaKuba*, en enkel liten hytte, hvis uslåelig beliggenhet i aller høyeste grad kompensere for det den måtte mangle av komfort.

Med utgangspunkt i Fløyen og Fjellsiden er det i sentrum naturlig å begynne med Bryggen, Hanseatisk museum, Haakonshallen og Rosenkrantzårnet, Sverresborg og Sandviken. Fortsetter man inn mot sentrum over Fisketorget og Torgallmenningen kan man gå Strandgaten helt ut til Nordnes. Er det fint vær kan man bade på Nordnes sjøbad, er det mindre fint vær kan man bade i det oppvarmede bassenget på sjøbadet, eller besøke Akvariet. Legger man returen på vestsiden av Nordnes kan man via Verftet gå mot Nygårdsparken og Møhlenpris, besøke *VilVite-senteret*, kanskje gå over gang- og sykkelbroen til Gyldenpris og tilbake, og så kjøpe med seg ekte kaffe brent i Bergen.

På vei tilbake mot sentrum ville vi lagt veien gjennom Nygårdsparken, bort mot Parkveien, Studentsenteret og Universitetsmuseet (opprinnelsen til Universitetet i Bergen som feirer 75 år i år!). Rundt det nyoppussede museet finner du Muséhagen. Muséhagen er en del av Universitets- hagene, som også består av Botanisk hage og Arboretet. Botanisk hage og Arboretet ligger idyllisk til et stykke utenfor sentrum (30 min med buss til Milde). Returen til sentrum går via Løven (Christie statuen) på Muséplass og enten direkte ned Christies gate til Byparken, eller bort til Johanneskirken der man kan ta trappene ned mot sentrum, i retning Torgallmenningen. Besøk gjerne *KODE galleri*, en rekke museer ved Lille Lungegårdsvann, blant annet verdens tredje største samling Munch-malerier.

Skulle man våge seg på noe utenfor sentrum anbefales Troidhaugen, hjemmet til Edvard og Nina Grieg (også del av KODE). Er det fint vær kan man bade i Nordåsvannet ved Gamlehaugen, tidligere hjem til statsminister Christian Michelsen, nå kongens «hytte» i Bergen.

Nord for Bergen kan man spille golf i havgapet på spektakulære Meland golfklubb. I skjærgården vest for Bergen kan man fiske, padle og surfe. I sentrum kan man sykle oppover til Fløyen og Rundemannen. Fra Fløibanens nedre stasjon og opp til toppen kan du få utfordret deg i siste del av tempoløypen i Sykkel-VM 2017: 310 høyde- meter fordelt på 3,6 km! Stort sett kan man komme seg fram til fots overalt i Bergen, for de som vil finnes også bysykler og elektriske sparkesykler (men husk at her er mye brostein).

Sist, men ikke minst: Tar man til høyre når man kommer ned trappene foran Johanneskirken og følger Haakons- gaten sørover, er det ikke lange veien til Grieghallen der NTFs landsmøte finner sted 4.–6. november 2021. Så vær velkommen til Norges vakreste by i sol og regn, Bergen med sine fristelser og NTFs landsmøte i oktober i år!